

MOSIĄDZOWY (25) *ai*

mosiędzowy (17), **moiędzowy** (6), **mosiędzewy** (1), mosiędzowy *a.* moiędzowy (1); mosiędzowy *Murm, HistAl* (2), *KrowObr* (2), *Mącz, RejAp, RejZwierc* (2), *KlonWor* (3); moiędzowy *SienLek* (3); mosiędzowy : moiędzowy *FalZioł* (1:1), *BielKron* (3:2); mosiędzowy : mosiędzewy *LibMal* (1:1); mosiędzowy *a.* moiędzowy *BartBydg.*

Oba o prawdopodobnie jasne (tak w mosiędz oraz w -owy); tekst nie oznacza é.

sg m N mosiędzowy (5). ◊ *G* moiędzow(e)go (1). ◊ *A* mosiędzowy (4). ◊ *I* mosiędzowym (1). ◊ *L* mosiędzowym (2). ◊ *f A* moiędzową (4). ◊ *I* moiędzową (1). ◊ *L* moiędzow(e)j (1). ◊ *n A* moiędzow(e) (1). ◊ *I* mosiędzowym (1). ◊ *pl N subst* moiędzow(e) (1). ◊ *A subst* moiędzow(e) (3).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

Przymiotnik od „mosiędz”; oricalceus Murm, BartBydg, Mącz; aerifer, aerosus, cyprus Cn (25) : Oricalceus, Mellin. Mołyędzowy. Murm 125; BartBydg 103b; Mącz 268c.

a. *Taki, który jest mosiędzem* (2) :

Wyrażenia: [»barwa (*a.* farba) moiędzowa«: Bárwę tedy moiędzową na řebro y ná żelázo thák wczynifz: Weźmi grynfzpanu/ koperwáfu/ fálmiaku po rowney części [...] Potrzysz to wżyfztko mieluchno/ warz on proch wneth od ogniá/ á wlož żelázo álbo řebro wnię/ [...] A ták będziefz miał żelázo/ álbo řebro/ podobne względem moiędzowi/ á řpřawne ku przyięciu złota. *SienHerb* 596b, 596a.

»mosiędzowy grunt«: Moiędzowy grunt pod złoto *SienHerb* B#2 (*Linde*).]

»kruszec mosiędzowy« (2): Wezmi auripigmentum cżyrwonego albo thego ktori zową po łacinie Citrinum/ kruzczu moiędzowego/ grinfzpanu/ wżyfztkie⁸⁰ rowno *FalZioł* V 102, V 101.

[»łuska moiędzowa«: Weźmifz do onego Ołowu Miniyey fuchey trzy vncye [...] łufki Moiędzowey álbo Miedziáney *SienHerb* 599a.]

b. *Który jest zrobiony z mosiędzu* (18) : Item v thegořz Zida Stąpką mořzyedzewa vkradl *LibMal* 1545/106v, 1546/115; a trzymáiąc w ręku laskę moiędzową [*virgam aeream; uyerga myedzaną HistAl* 1510/24]/ tám przez cżárnoxięskie cżary diabłow wzywał *HistAl* A, A; Rzekł Pan Bog do Moięzfzá/ przykaż Eleázárowi áby kádzildnice moiędzowe [*turibula aenea Vulg Num* 16/39; kádzildnice miedziáne *WujBib*] zebrał od řpalonych ludzi/ á rořklepał ná bláchy y przybił do ołtarzá *BielKron* 41; Weźmi iáie Krucze á wtłucz ie ná miednicy moiędzowey *SienLek* 46v, 165v; *RejAp* 29; *RejZwierc* 48v, 50v; Noři puřzkę żelázną/ dzwonek moiędzowy: Proři rzkomo ná řzpital *KlonWor* 46; [Mosiędz: [...] miednice czterzy, zegarek mosiędzowy *InwMieszcz* 1578 nr 220].

W charakterystycznych połączeniach: mosiędzowy(-a, -e) dzwonek, kadzidlница (2), koncha, krzyż, laska, lichtarzyk, miednica, naczynie, sikawka, stęпка, tabliczka.

W połączeniach szeregowych (2): Dármo y ony krzyże infze złote/ řebrne/ moiędzowe/ kámienne/ drewniáne/ vřtrugáne/ málowáne/ řfyte/ hářtowane/ kthore w kořciele wářzym maćie/ řtáwiaćie *KrowObr* 239, 91.

Wyrażenie: »grob, przykrycie mosiędzowe (-y)« = *plyta nagrobna odlana z mosiędzu* [szyk 2:2] (3:1): [*Kalimach*] pochowan v S. Troyce pod Moiędzowym przykryćiem *BielKron* 399; Krol

[Zygmunt I] zamek Krakówki dobrze oprąwiał/ y grob brátu Kárdynałowi moiędzowy dał środ kościoła wczynić *BielKron* 410, 188, 393v.

Szereg: »miedziany albo mosiędzowy« (1): á wygnieć też fok s nich/ zleyże tho w gárnek/ álbo w naczynie miedziáne álbo moiędzowe *SienLek* 69.

c. *Taki jak mosiędz, koloru mosiędzu; tu: rudy* (2) :

Wyrażenie: »wąs mosiędzowy« (2): [*Judasz*] Przyfzedł z Miedzianą brodą/ całował go owym/ Dáiąc Háłło złodzieykie/ wąsem mosiędzowym. *KlonWor* 27, 27.

Cf [**MOSIĘŻNY**], MOSIĘŻYSTY

JB